

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa Prowincji M. (O.) z siedzibą w K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...]
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 19 czerwca 2020 r., sygn. akt V ACa [...],

**zwraca skargę kasacyjną wraz z aktami sprawy Sądowi
Apelacyjnemu w [...] w celu usunięcia dostrzeżonego braku w
postaci niewykazania przez r.pr. A. K. umocowania do wniesienia
skargi kasacyjnej.**

UZASADNIENIE

Powódka Prowincja M. (O.) z siedzibą w K. złożyła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...], którym oddalono apelację skarżącej od wyroku wydanego w sprawie o zapłatę przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...]. Skarżąca w zakresie dokonania ww. czynności, jak i w całym postępowaniu przed Sądami powszechnymi, była reprezentowana przez r. pr. A. K., ustanowionego jako pełnomocnik powodowej prowincji zakonnej przez Z. R. M. (pełnomocnictwo - k. 27).

W dokumencie pełnomocnictwa wskazano, że osoba udzielająca umocowania działa w imieniu powódki jako przełożony prowincjonalny. Do pełnomocnictwa dołączono wydane przez Ministra Administracji i Cyfryzacji zaświadczenie, w którym wskazano, że Prowincja M. posiada osobowość prawną, co ustalono na podstawie dowodów, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1347 z późn. zm., dalej: u.s.p.d.k.k.). W zaświadczeniu tym stwierdzono również, że osobą sprawującą funkcję organu ww. osoby prawnej jest „o. Z. R. - Przełożony Prowincjonalny”; nie wskazano przy tym podstawy prawnej ani faktycznego źródła takich ustaleń (zaświadczenie - k. 29). Dokument pełnomocnictwa datowano na 14 marca 2017 r., a zaświadczenie MAiC wydano 5 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie zachodziły podstawy do zwrotu skargi kasacyjnej wraz z aktami sprawy do Sądu drugiej instancji w celu uzupełnienia braku skargi kasacyjnej w postaci niewykazania, że r. pr. A. K. był umocowany do wniesienia skargi kasacyjnej. Konieczne jest wykazanie, że udzielone mu pełnomocnictwo pochodzi od osoby uprawnionej do reprezentacji powódki, gdyż w postępowaniu sądowym zaświadczenie przedstawione na k. 29 nie może zostać uznane za środek wykazujący okoliczność pełnienia tej funkcji.

Po pierwsze, zaświadczenie wydane na podstawie art. 217 i n. k.p.a. nie może zastępować właściwych dokumentów wykazujących prawidłowość reprezentacji strony w postępowaniu sądowym. Zaświadczenie organu administracji nie zwalnia sądu z obowiązku badania tego, czy pełnomocnictwo zostało udzielone w prawidłowy sposób. Nadto art. 72 ust. 1 pkt 2 u.s.p.d.k.k. reguluje wyłącznie sposób wykazania, że osoba prawna prawa kościelnego jest osobą prawną w rozumieniu prawa polskiego; przepis ten nie normuje natomiast kwestii związanych ze sposobem powołania czy ustalaniem piastunów organów kościelnych osób prawnych.

Po drugie, z art. 13 ust. 1 i 2 u.s.p.d.k.k. wynika, że kościelne jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 7 i 8 oraz art. 9 ust. 1 pkt 7 u.s.p.d.k.k.,

nabywają osobowość prawną z chwilą powiadomienia właściwego organu administracji państwowej o ich utworzeniu przez władzę kościelną, jeżeli ratyfikowane umowy nie stanowią inaczej; w przypadku prowincji zakonnych owym właściwym organem administracji państwowej jest minister właściwy do spraw wyznań religijnych (ściślej: minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych).

Dla sprawy nie ma obecnie znaczenia to, czy ww. unormowania podlegają częściowej modyfikacji - w zakresie uzależnienia powstania osobowości prawnej osoby prawa kościelnego od dokonania stosownej notyfikacji - przez art. 4 ust. 2 zd. 1 konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318). Istotne jest, że art. 8 ust. 1 pkt 7 u.s.p.d.k.k. wskazuje, iż prowincje zakonów posiadają osobowość prawną, a art. 8 ust. 2 pkt 7 tejże ustawy - że organem reprezentującym taką osobę jest przełożony prowincjonalny. Przepisy te nie normują jednak w trybu, w jakim powoływany jest przełożony prowincji zakonu. Jest to materia zarezerwowana dla prawa wewnętrznego związku wyznaniowego - prawa kanonicznego (prawa zakonnego). Tym samym przepisy powołane przez organ wydający zaświadczenie nie są i nie mogły być wystarczające dla ustalenia tego, kto pełni funkcję przełożonego powódki.

Po trzecie, z zaświadczenia nie wynika okres, przez który wskazana w nim osoba ma pełnić funkcję Prowincja M.. Pochodzi ono z roku 2015, podczas gdy pełnomocnictwa, na podstawie którego wniesiono skargę kasacyjną, udzielono w roku 2017. Nie jest natomiast wykluczone, że właściwe przepisy prawa kościelnego przewidują kadencyjność pełnienia funkcji przełożonego prowincji zakonu.

Z powyższych względów konieczny okazał się zwrot skargi kasacyjnej wraz z aktami sprawy do Sądu Apelacyjnego w [...].